

השני, שלכחולה עכ"פ אין לגייר צדקה"ג גם לדעת האחיעזר, וגם דזיעצד איך יקצו שהוא צאמת בגדר כזה שהאחיעזר מרואה ממנו דזיעצד?

אדלי טועה אני בכל הג"ל, כי הנני רק מהרהר בקול רם, ולא הגעתי להצגת הענין, והדר"ג שליט"א לו משפט הצחירה וההצגה וההחלטה.

בער הייתי ועדיין לא זקנתי, תל"ת, ולא ראיתי עד עתה רבים שיודו כל כך על האמת בזהבה ובשמתה כמו כבוד הדר"ג שליט"א, וזהויותי יושב כל הימים דד בזהבה התורה וכוחה הרבה שאלות להרבה גדולים ומקבל הרבה תשובות, הנה תשובה מאזהבה בסגנון זה שקבלתי מהדר"ג שליט"א היא נדירה מאד מאד, ולכן אשרי חלקו ואשרי דורו,

כלשון המוס' עירובין דף י"ג סוף ע"ב: "אבל נדיק
אשריו ואשרי דורו", ובמוס' ע"ז ה' א' ד"ה
שאלמלא: "אבל כשהוא נדיק אשריו ואשרי הדור
שהוא צמוכו". ויהי לנו שאוכל אני עני ללמוד מזה
בס"ד.

ויש בזה דברים קדושים נוראים מלהיצי לבבות
הטהורים בריב"ש ס' שצ"ד, מועמקים
בספרים שהנני שולח כאן להדר"ג שליט"א ומסומן
שס.

זה ערצת עולם למקיימי העולם
הנני עני קטינא קטינא דארעא
אחא בחבלי צו מלפני יסועות גדולות
מ. מ. ש.

סימן קח

דברים נחמדים שזכיתי לשמוע מרבנו ה"קהלות יעקב" זצוק"ל
בענין חסידי אומות העולם יש להם חלק לעולם הבא

כתב הרמב"ם בהלכות תשובה פ"ג סוף ה"ה :
 „וכן חסידי אומות העולם יש להם חלק
 לעולם הבא.”

ובהלכות מלכים פ"ח ה"י והי"א: "...וכן צוה
 משה רבינו מפי הגבורה לכופ את כל
 צאי העולם לקבל מצוות שנצטוו בני נח, וכל מי
 שלא יקבל יהרג, והמקבל אותם הוא הנקרא גר
 תושב בכל מקום, וצריך לקבל עליו ששה
 חברים... כל המקבל שבע מצוות, ונזהר לעשותן,
 הרי זה מחסידי אומות העולם, ויש לו חלק לעולם
 הבא, והוא שיקבל אותן ויעשה אותן מפני שצוה
 בהן הקב"ה צמורה והודיענו על ידי משה רבינו
 שבני נח מקודם נצטוו בהן, אבל אם עשאן מפני
 הכרע הדעת — אין זה גר תושב, ואינו מחסידי
 אומות העולם, ולא [אלא] מחכמיהם".

ובהלכות איסורי ביאה פי"ד ה"ז: „אי זה הוא גר תושב? — זה עכו"ם שקיבל עליו שלא יעבוד כו"ם עם שאר המצוות שנלעטו בני נח, ולא מל ולא טבל, — הרי זה מקבלין אותו, והוא מחסידי אומות העולם”.

וב"אור שמח" שם: "והוא מחסידי אומות
העולם — כוון רבינו למה
שביאר בהלכות מלכים סוף פ"ח: "והוא שיקבל
אותן ויעשה אותם מפני שזהו הקצ"ה והודיענו
ע"י משה רבינו שב"נ מקודם נטווו בהן, אבל אם
עשאו מפני הכרע הדעת אין זה גר תושב וכו'".
הרי מבואר בדברי רבנו הרמב"ם ז"ל דגוי שמקבל
שבע מאות צפני שלשה חזרים, ומהר לעשותן,
מפני ציווי הקצ"ה בתורה — הרי זה מחסידי
אומות העולם, ויש לו חלק לעולם הבא.

ולא נמצא בדברי רבנו הרמז"ס ז"ל גדר אחר
לחסידי אומות העולם שיש להם חלק לעולם
הבא אלא רק זאת בלבד: שקיבל על עצמו להיות
גר תושב ומקיים זאת.

וזהנה ראיתי בספר אחד שכתב: "ומ"מ נראה פשוט שגם היום, שאין גר תושב, אלו שמאמינים בה", ומסרו נפשם להציל מבני ישראל בצרתם, בזה הם חסידי אומות העולם, ונראה פשוט שלהם חלק לעולם הבא עם חסידי אומות העולם, וכמש"נ".

והשבתי: דאך אפשר להתחכם על הרמז"ס מכח קושיא מגמרא, דהלל סוף סוף לא הביא הרמז"ס דבר זה, אלא רק גר תושב, וכנ"ל, ועל כרחך דשערי תירושים לא נעלו, ויש לומר בכמה אופנים מאיזה דין זכה הקלנטוירי לחיי העוה"צ [ולומר שהי' יהודי] — הנה אדוננו המהרש"א זיע"א שם בחדושי אגדות נעל את הדלת בפנינו בזה, שכתב שודאי שהי' גוי, עיי"ש במהרש"א, וגם אין הנידון דגוי מציל יהודים דומה להראי' דהאי קלנטוירי, שאדברא קירב מיתתו של התנא הקדוש רבי חנינא בן תרדיון, אלא שעשה לו נחת רוח וטובה בזה, וא"כ מבואר כאן שזכה לעוה"צ עבור שעשה נחת רוח לתנא אלקי קדוש, ומה הראי' לנידון דידן, ואיך נוכל לפסוק מכאן שיש עוה"צ לגוי מציל יהודים, בזמן שאין כאן הוכחה כלל, ושהרמז"ס לא הביא כלל דבר זה.

והלכתי לכבוד רבנו זקוק"ל והצפתי לפני את השאלה הנ"ל בלשון זו:

בתעוררתי ע"י ג"א, דהנה ברמז"ס הל' תשובה פ"ג ה"ה כתב דחסידי אוה"ע יש להם חלק לעוה"צ, וזהל' מלכים ספ"ח כתב הרמז"ס דחסידי אוה"ע היינו גר תושב שקיבל ומקיים ו' מצוות מפני ציווי של השי"ת ע"י מרע"ה, וא"כ זולת זה לית לן ברמז"ס גדר אחר לחסידי אוה"ע, ואין לגויים אחרים [מלבד הנ"ל] חלק לעוה"צ.

וא"כ צ"ע בגמרא ע"ז י"ח א' שהצטיח ר' חנינא בן תרדיון עולם הבא לקלנטוירי שיקרב את מיתתו וכו' כמבואר שם, ומאיזה דין מגיע לו עולם הבא עבור זה.

והשיב רבנו זקוק"ל: אולי זה לא מדין חסידי אוה"ע, ואולי קיבל עליו שבע מצוות בפני התנא ר' חנינא בן תרדיון, שאולי קבלה בפניו של יחיד מומחה הוי"א כמו קבלה בפני ג' חזרים, ואולי יש עוד חילוקים בזה, אבל עכ"פ אי אפשר ללמוד ולהקיש מזה על ענין אחר, כי אין לנו נידון דומה לזה כל זמן שאפשר להגיד חילוקים.

ועוד צידד רבנו זקוק"ל סברות בזה, ולא רשמתי אז בזמנו, ולא הכל זכור לי צרור, אבל זאת

ולא הצנתי: איך אפשר לכתוב "נראה פשוט" נגד המבואר ברמז"ס שהביא בעצמו מהל' מלכים דגר תושב הוא דמיקרי מחסידי אומות העולם, ולא מאלו ברמז"ס גדר אחר נוסף של "גוי מאמין בזה" ושהציל יהודים" שיקרא גם הוא מחסידי אומות העולם ויהי' לו חלק לעולם הבא, ואיך אפשר לחדש כזאת, ועוד "נראה פשוט"?

והשבתי שיש כאן לכא' ענין של "לא תחנם" ^{1234567 ת"ת} בכפליים: גם נתינת חן לגויים, וגם נתינת מתנת חנם להם, דלדידן תרומיהו אסירן.

אלא שהעירוני כמה גדולי תורה שליט"א, דאפילו אם "נתינת חן לגויים" יש כאן, אבל "נתינת מתנת חנם להם" ^{1234567 ת"ת} ליכא, דאין העולם הבא שלו, ואינו צעלים ליתנו במתנה למי שרונה, ואין כאן כלל חלות של מתנה בכי האי גוונא...

וכבוד גאון אחד שליט"א כתב על זה, וזה לשונו הנעים: "בלא מקור אין לחדש, ובדאי שלא בכעין אלו. ויש כאן עוד נקודה, דגם למאי דכתב, וכי כולם בחדא מחתא מחחינהו? יש שהצילו מחמת שנאת הכובש, ויש משום שקיוו לתשלום גדול, ויש משום התחלת לכבוד ופרסום צבא המועד, ויש משום שאוהבים הערצת מכירי התורה הניצולים, ויש משום תכונה לעשות מעשים נועזים, ויש משום שנעצ"ח בעלמא מעיר עשתונותיהם ודוחפם לכל מיני פעולות, וכיוצ"ו, ואהבת-ישראל מילתא דלא שכיחא. ולמה ליתן לגויים חנינה בחינם?"

אלא שכבוד הגאון שליט"א צעל המחבר ספר הנ"ל שכתב "נראה פשוט" שגוי המאמין בזה' ומסר נפשו להציל מצני ישראל צנחם, יש לו דין חסידי אומות העולם, ויש לו חלק לעולם הבא — השיב לי שיש לו מקור לזה מש"ס דמסכת ע"ז י"ח א': "אמר לו קלנטוירי [לרבי חנינא בן תרדיון]: רבי, אם אני מרצה בשלהבת, ונוטל ספוגין של צמר מעל לבן, — אחה מציאתי לחיי העולם הבא? אמר לו: הן. השבע לי — נשבע לו. מיד הרצה בשלהבת, ונוטל ספוגין של צמר מעל לבן, יצאה נשמתו במהרה, אף הוא קפץ ונפל לתוך האור, יצאה צת קול ואמרה: רבי חנינא בן תרדיון וקלנטוירי מזומנין הן לחיי העולם הבא", הרי שזכה הקלנטוירי לחיי העולם הבא מבלי שהי' גר תושב.

והנה לכאורה בפשוטו אין כוונת הזוהר חדש לגוי שנעשה גר דק, דגר דק אין הגדרתו "גוי שיעשה תשובה ויתפרש מע"ז ומעצירה", אלא הרי זה כלשון הרמב"ם בהל' איסורי ביאה פי"ג ה"ד: "כשירצה העכו"ם להכנס לבית ולהסמוך תחת כנפי השכינה ויקבל עליו עול תורה...", וענין קבלת גרות גמורה להיות גר דק אין זה ענין של "יעשה תשובה", דגוי אינו חוטא בזה שהוא גוי, ואינו צריך לעשות תשובה ולהתגייר. ועיין יצמות מ"ח ב' והגהות הגריעצ"ץ ז"וק"ל שם.

ובמדומה שפשוט הוא שכוונת הזוהר חדש היא שיעשה תשובה ויקבל עליו שבע מצוות בני נח, ויהי גר תושב, כמו שאמרו בגמרא ב"ק ל"ח א' דעמד והתירן להם היינו לא דאיתגורי איתגור, אלא שאם מקיימים שבע מצוות בני נח — אין מקבלים עליהם שכר כמאווה ועושה, אלא כמי שאינו מאווה ועושה, וכמש"כ ברמב"ן וצריטצ"א מכות ט' א' שלכן צריך לקבל עליו להיות גר תושב כדי שאז יהי' כמאווה ועושה, יענין צסוף ספר "חדושי מרן רי"ז הלוי", ואולי זה הוא "שיעשה תשובה ויתפרש מע"ז ומעצירה" שמקבל שלא לעבוד ע"ז ולא לעבור עבירות שצ"נ הזוהר עליהם, — וכמש"כ הרמב"ם בהל' מלכים ספ"ח ש"ז משה רבינו מפי הגבורה לכופ את כל צאי העולם לקבל מצוות שנצטוו בני נח וכל מי שלא יקבל יהרג, — דהיינו בגדר גר תושב, וזה מחסידי אומות העולם שיש להם חלק לעוה"ב. ועיין היטב בסוטה ל"ה ב'.

ואכתתי יש לסמור ולצנות בזה.

ואם כנים הדברים — כי אז הנה מצוהר כאן זוהר חדש להדיא בדברי קדשו הנ"ל של רבנו ז"וק"ל ש"יש לו חלק לעולם הבא, ולא עם בני ישראל, אלא חלק בפני עצמו, ועולם בפני עצמו". והדברים נפלאים בעוה"ש"ת.

זוכר אני להדיא שלצסוף סיים רבנו ז"וק"ל ואמר: ובכלל לא קשה משם, שהרי היתה זו הצטחה של תנא חלקי, ומה יודעים אנחנו על דבר הכח הנורא ^{אוצר החכמה} של הצטחה של תנא...

אח"כ הרהר רבנו ז"וק"ל איזה רגע, ושז פתח ואמר לי [כממתין סוד, אשר עד היום אינני יכול לשכוח את רוממות ההרגשה הקדושה הנעימה למשמע דבריו הקדושים דלהלן]: אמנם בכלל צריך לדעת שכפי הנראה ה"חלק לעולם הבא" שיש לחסידי אומות העולם אין זה כהעולם הבא שיש ליהודים, דהנה היהודי נשמתו חצובה מתחת כסא כבודו יתצרך, וזוכה לעולם הבא לחזור למקור מחצבתו תחת כסא הכבוד, וליהנות שם מזיו השכינה, משא"כ הגוי שאין לו שייכות עם כל זה, ואין נשמותיהם של הגויים חצובות מתחת כסא הכבוד — [א"ה: הראו לי לשון התוס' ע"ז ה' א' (ד"ה) אין צן דוד בא עד שיכלו נשמות שגוף]: "...ואומר הר"ר אלחנן דנשמות של ישראל ושל עובדי כוכבים אינן צגוף אחד" [— וא"כ אפילו שהוא מקבל עליו להיות גר תושב, ולקיים שבע מצוות בני נח, ומקיים אותם מפני ציווי ה', ויש לו על זה שם מחסידי אומות העולם, ויש לו חלק לעולם הבא, אבל אין הכוונה שיש לו מקום תחת כסא הכבוד, צלל כנפי השכינה, כי אין לגוי שום שייכות עם זה, אלא הכוונה שיש לו איזה עידון ואיזה תענוג לעולם הבא, אבל במקום אחר וצסוף אחר לגמרי מעולם הבא של ישראל, שנשמותיהן חצובות מתחת כסא הכבוד...]

כך אמר לי כבוד רבנו ז"וק"ל ש"כפי הנראה" כך הוא.

ואחרי זמן רב הראו לי מש"כ צוהר חדש רות דף ע"ח ע"ב:

"וע"ד כל גוי שיעשה תשובה, ויתפרש מע"ז ומעצירה, יעול הקצ"ה צ"י רוח קדישא ונפשא קדישא, וע"ד יש לו חלק לעוה"ב, ולא עם בני ישראל, אלא חלק בפני עצמו, ועולם בפני עצמו".